

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
אגף בכיר - שירות פסיכולוגי ייעוצי

105
מתחברים על בטוח
השבוע הלאומי ללגישה בטוחה ברשת 2021

תולי והרשית

השבוע הלאומי לגלישה בטוחה ברשת תשפ"א: "מתחברים על בטוח"

שיעור כישורי חיים לכיתות א-ב

היכרות עם רשת האינטרנט ועם האפשרויות הטמונות בה

הקדמה לצוותי החינוך:

משבר הקורונה אילץ את כולנו להסתגל לשינויים ולגלות גמישות במצבי חיים שונים. הרשת הפכה למרחב קיום עבורנו והמסכים מסייעים לנו לשמור על **רצפים**, ממלאים את החלל שנוצר והינם חלק בלתי נפרד מניהול קשרים אישיים, משפחתיים, חברתיים, תהליכי הוראה-למידה ועבודה.

לאורך כל התקופה המתגרת אותה אנו חווים, תלמידינו "**נעים**" בין החדר הממשי שלהם, **חדר הזום**, **חדר הכיתה בבית הספר וחוזר חלילה**. בתוך כך, הם מתבקשים לשמור על ריחוק פיסי שלעיתים בא לידי ביטוי גם בריחוק חברתי. במצב זה הרשת מהווה עוגן ומאפשרת חיבור לחברים, לכיתה, למורים וללמידה מרחוק ("רחוק הוא הקרוב החדש").

במסגרת השבוע הלאומי, המתקיים השנה בסימן "**מתחברים על בטוח**", נעודד את התלמידים לשמר יחסים חברתיים מיטביים ומשמעותיים גם באמצעות הרשת מרחוק. לצד זאת, ננחה אותם כיצד **להתנהל ברשת באופן מוגן, בטוח, ורגיש כלפי עצמם וכלפי אחרים**.

במהלך שיעור זה התלמידים הצעירים יכירו את האפשרויות המגוונות שגלומות ברשת ואת הפעילויות שהיא מזמנת בעבורם.

לתשומת לב המורה: ניתן להעביר שיעור זה הן פנים אל פנים והן בלמידה מרחוק.

מטרות השיעור

1. התלמידים יכירו את האפשרויות המגוונות שגלומות ברשת.
2. תלמידים ילמדו להבחין בין פעילויות חיוביות לשליליות.
3. התלמידים יזהו אלו רגשות עולים בהם בזמן השימוש ברשת.
4. התלמידים ילמדו על חשיבות הגבולות בשימוש ברשתות.

הידעתם?

1. יש ילדים שכבר מגיל 6 משתמשים בטלפון חכם. הגיל הממוצע לקבלת מכשיר זה הוא 10.
2. זמן המסך של ילדים בגילים 6-9 עומד על 2.7 שעות ביום בממוצע.
3. 71% מהילדים בגילים 6-9 צופים בקליפים ביוטיוב/סרטים/סדרות; 4% מהם אף גולשים בפייסבוק.
4. 55% מהילדים (גילים 8-12) מעלים סרטונים/סטורי/שידור לייב ביוטיוב פעם בשבוע.

- הנתונים מיועדים למורה המעביר/ה את השיעור.
- הנתונים לקוחים מתוך "החיים הדיגיטליים" – דו"ח האינטרנט של בזק לשנת 2018 + 2019.

מי מכיר את המילה מרשתת?

איזו מלה מזכירה
לכם המלה
"מרשתת"?

איפה יש רשת
בסביבתנו?

מדוע, לדעתכם,
קוראים לרשת
האינטרנט
"מרשתת"?

נשאל מי מכיר את המילה מרשתת? נשאל איזו מילה מזכיר המילה מרשתת? נגיע למילה רשת. נשאל איזה רשת הם מכירים. האם יש לנו בבית או בכיתה רשת. איזו רשת? רשת האינטרנט...
על השאל האחרונה לא נענה ננסה לחשוב יחד עד סוף השיעור מדוע קוראים כך לאינטרנט.

מה נלמד היום?

נלמד מה
אפשר לעשות
בעזרת הרשת.

נלמד להשתמש
ברשת בתבונה.

נזהה אילו רגשות
עולים בנו
כשאנחנו גולשים
ברשת.

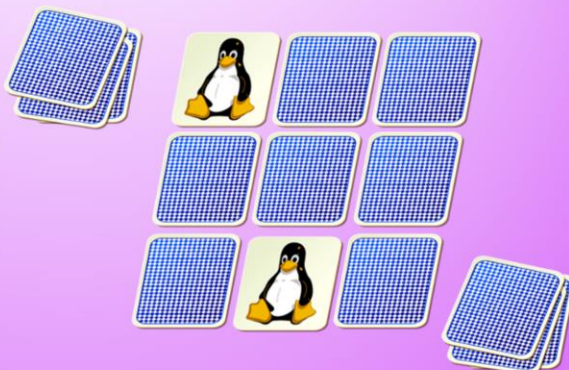
המורה תציג לתלמידים את הנושאים העיקריים עליהם ישוחחו ביחד בשיעור.

"קלפים של אלופים!"

שאלות לדיון:

1. מה למדתם על עצמכם?
2. מה למדתם על הכתה שלנו?
3. בואו נסכם - אילו שימושים של הרשת אנחנו מכירים?
4. האם יש עוד שימושים לרשת שלא הזכרנו ואתם מכירים?

בואו נשחק ביחד בקלפים של אלופים!

"קלפים של אלופים": משחק קלפים דיגיטלי מעורר (אפשרות ראשונה לפתיחת השיעור).

המורה תציג לתלמידים באופן אקראי קלפים שונים אשר כוללים שאלות אודות השימוש שהם עושים ברשת (יש ללחוץ על הקישור שבשקופית על מנת להגיע למשחק). כל תלמיד שמסכים/מתחבר לשאלה שבקלף, מרים ידו כלפי מעלה. מומלץ שהמורה תאפשר למי שהרים יד לספר מעט אודות הפעילות (למשל, לספר לאיזו מוזיקה הוא אוהב להאזין בנייד).

דיון כיתתי:

1. מה למדתם על עצמכם מהפעילות?
 2. מה למדתם על הכיתה שלנו מהפעילות?
 3. בואו נסכם אילו שימושים של הרשת אנחנו מכירים?
 4. האם יש עוד שימושים ברשת שלא הזכרנו ואתם מכירים?
- נכתוב שימושים חיוביים בצד ימין ושימושים שליליים בצד שמאל נשאל את התלמידים מדוע הפרדנו בין סוגי השימוש.

"כִּשְׁסָבָא וְסִבְתָּא הֵיוּ יְלָדִים"

"כשסבא וסבתא היו ילדים": פעילות מעוררת עניין (אפשרות שנייה לפתיחת השיעור. למורה- אין צורך להעביר שתי פעילויות פתיחה. ניתן לבחור בין השתיים בהתאם להיכרות עם הכיתה).

המורה תציג תמונה של סבא וסבתא ותאמר לתלמידים: "התבוננו בתמונה ונסו לדמיין את חייהם של סבא וסבתא כשהיו בגילכם" (אפשר לעצום עיניים):

- איך החיים שלהם נראו?
- האם הם היו שונים מהחיים שלכם? אם כן, במה?
- היום קיימים מכשירים והמצאות שלא היו קיימים בתקופה שסבא וסבתא שלכם היו צעירים. כיצד מכשירים אלו שקיימים היום עוזרים לכם ביומיום? (מומלץ לשאול את התלמידים אילו מכשירים והמצאות הם מכירים ובמידת הצורך להסביר ולתת דוגמאות להמחשה - טלוויזיה, טלפון, שואב אבק, מכונת, תנור, מכונת כביסה).
- איך מרגישים ילדים בגילכם שיכולים להיעזר במכשירים והמצאות כמו טלפון נייד, מחשב, רשת אינטרנט?
- האם המצאת המחשב והטלפון משפיעים עלינו לטובה או לרעה? מה דעתכם?

לפני שנצא למסע במרשתת, בואו נחשב רגע על אש.
אש היא דבר מועיל או דבר מסכן?

האש יכולה להועיל לנו
למשל:
בבשול, בחמום,
בהפעלת מכונות,
בהדלקת נרות חנכה.

אם לא נזהר, האש
עלולה להיות מסכנת
ולגרם לשרפה.

ראינו שיש לאינטרנט כמה שימושים. נמשיל את המרשתת לאש.
אנו רואים שגם לאש יש מס' שימושים. אך היא גם מסוכנת, הדרך להישמר היא להשתמש
בתבונה.
האינטרנט הוא בדיוק כמו האש ביכולתו להועיל לנו מאד אך עלינו להישמר ולהשתמש בו
בתבונה כי יש מקרים בהם השימוש באינטרנט עלול להזיק.
כעת נצא למסע לשימוש מועיל באינטרנט.

המסע שלי ברשת - ספורו של תולי

שלב ראשון:

המורה תקריא את הסיפור "המסע שלי ברשת-סיפורו של תולי" אודות אפשרויות שימוש מגוונות ברשת.

שלב שני:

בתום הקראת הסיפור, יתקיים דיון כיתתי בו יעלו היבטים שונים- רגשיים, ערכיים, חברתיים.

בסיום הדין התלמידים ישתפו מה למדו מהמסע של תולי ברשת.

נעים מאוד ילדים וילדות,
אני תולי החתול! אני אוהב מאוד
לטייל, לשתות חלב ולשחק עם
פרחים, פרפרים ובצמר. יש לי
חברים חתולים וגם חברים אחרים!
רוצים לפגוש אותם?

הנה כמה מהחברים שלי!

החברים שלי אומרים שאני מצחיק מאוד וחברותי, אבל הם בעקר אומרים שתמיד קורים לי דברים משונים!

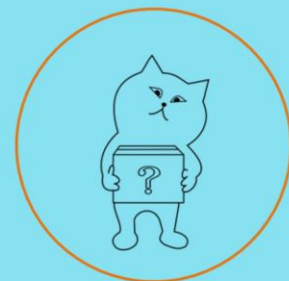
האמת, שאני חושב שהם צודקים. היום אספר לכם על הדבר הכי משונה, אבל גם הכי מענין ומפלא שקרה לי! אספר לכם על המסע שלי ברשת!

הכל התחיל ביום ההלדת של גיא, החבר הכי טוב שלי!
כמו בכל שנה, חכיתי לשלב בו גיא פותח את המתנות.
בדרך כלל הוא מקבל פאזלים, משחקי חשיבה, כדורים,
בבות, מחברות וכלי כתיבה ואנחנו משחקים ולומדים
בהם יחד!

אבל השנה, במקום המתנות האלה, גיא קבל מתנה
משנה במיוחד!

מזהים מהי המתנה?

צדקתם - מחשב!

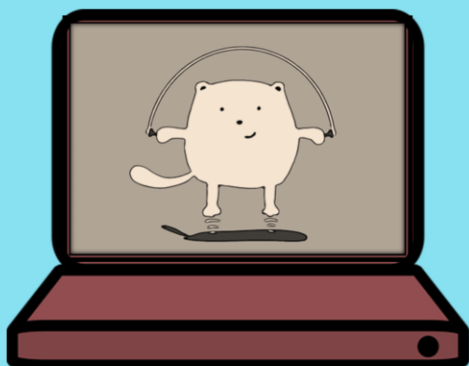
כָּל הַיּוֹם גִּיָּא הָיָה עֶסוּק
בַּמַּתָּנָה הַחֲדָשָׁה שְׁלוֹ.
אֲנִי לֹא הִבְנָתִי - מָה כָּל כָּךְ
מַעֲנִין בַּמַּתָּנָה הַמְּשֻׁנָּה הַזֹּאת?
אִי אֶפְשָׁר לְטִיֵּל אֶתָּה
אִי אֶפְשָׁר לְלַמֵּד אֶתָּה
וְאִי אֶפְשָׁר לְשַׁחֵק אֶתָּה!

הייתי חייב להבין מה כל כך מעניין
במתנה החדשה של גיא!
לכן, בזמן שגיא ישן, התקררתי אט אט,
בשקט בשקט, למחשב.
בטעות, דרכתי על כל מיני מקשים
במקלדת, שמעתי צלילים משונים, ולפני
שהבנתי מה קורה - מצאתי את עצמי
בתוך מסך המחשב! דבר משונה ביותר.

כך התחיל המסע המפלא שלי ברשת! מהי רשת האינטרנט?

רשת האינטרנט, הנקראת בעברית
"מרשתת" היא רשת תקשורת
שמחברת בין מחשבים רבים, ובכך
מאפשרת לאנשים לקרא מידע,
לשתף במידע, לראות תמונות
וסרטים ולקשר בין אנשים שונים.

התחנה הראשונה במסע שלי
ברשת היתה "מנוע החפוש"
גליתי שאני יכול לכתב כל
מלה שמענינת אותי
ובלחיצת כפתור לקבל מידע,
תמונות או סרטונים
שקשורים למלה שכתבתי!

למשל, הקשתי את המלה
"ישראל" ומיד קבלתי
תמונה של דגל ישראל,
סרטון על ארץ ישראל
ועוד המון מידע, תמונות
וסרטונים מעניינים.

המלצה למורה: כדאי לפתוח את הקישור "טיול מסביב לעולם" המחבר לאתר GOOGLE EARTH ולהכניס את הכתובת של בית הספר וכך התלמידים יראו ויחוו סביבה קרובה ומוכרת וכיצד היא מוצגת במרשתת.

בְּרִשָּׁת אִפְשָׁר גַּם לְלַמֵּד -
 עִבְרִית וְחֶשְׁבֹּן אוֹ כָּל
 תַּחֲנוּם אַחֵר שֶׁמַּעֲנִין
 אוֹתָנּוּ. אִפְשָׁר גַּם לִשְׁמוֹעַ
 שִׁירִים. לִפְעָמִים מַעֲנִין
 לְגַלֵּשׁ בְּרִשָּׁת וְלִפְעָמִים
 מְשַׁעֲמִים בָּהּ.

ואפשר גם ללמד מרחוק עם המורה ועם ילדי הכיתה!
ואפילו לשמר על קשר עם בני משפחה שגרים רחוק ולא ניתן
להפגש אתם פנים מול פנים. הרשת עוזרת לנו כשאנחנו
מתגעגעים...

לפתע, שמעתי צליל תזוזה בחדר ואת
קולו של גיא שואל: "תולי, איפה אתה?
מה אתה עושה?"

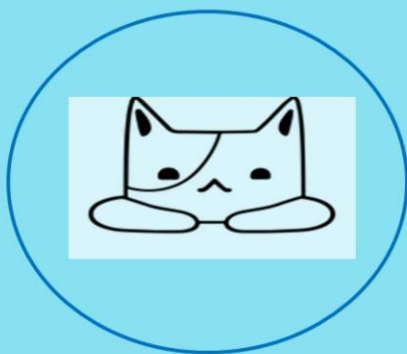
זה היה הרגע בו המסע שלי ברשת
הסתים, ובאותה דרך משנה בה נכנסתי
לרשת, כך גם יצאתי ממנה חזרה לחדר.

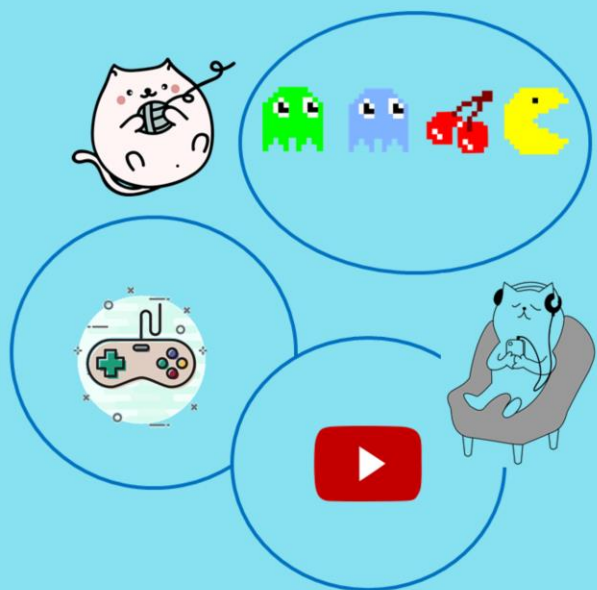
"אני כאן" ענית.

איפה היית? מה עשית? שאל אותי גיא.
"ספור ארך" אמרתי לו ולא פרטתי, ממילא
הוא אף פעם לא מאמין לספורים המשונים
שלי.

"אמר רק שאני סופסוף מבין מה אתה מוצא
ברשת. הרשת היא באמת מקום מענין
ומפלא!"

"ג'א" אַמֶרְתִּי, "אולי
נִשְׁחַק הַיּוֹם בְּמִרְשָׁתָּה
בְּמָקוֹם לְצֵאת הַחוּצָה
עִם חֲבֵרִים? אֲנִי בְּטוֹחַ
שֶׁיֵּשׁ בְּרִשָּׁת מִשְׁחָקִים
מִרְתָּקִים!"

"נכון", ענה גיא "אבל האמת שאתמול
בליתי כל היום מול המחשב, והגעתי
למסקנה שאין תחליף למפגש אמתי עם
החברים".

"כן, אתה צודק" חשבתי בקול, "גם לי
היה יותר מדי זמן מסך ליום אחד",
אמרתי וחיכתי לעצמי מתחת לשפם.

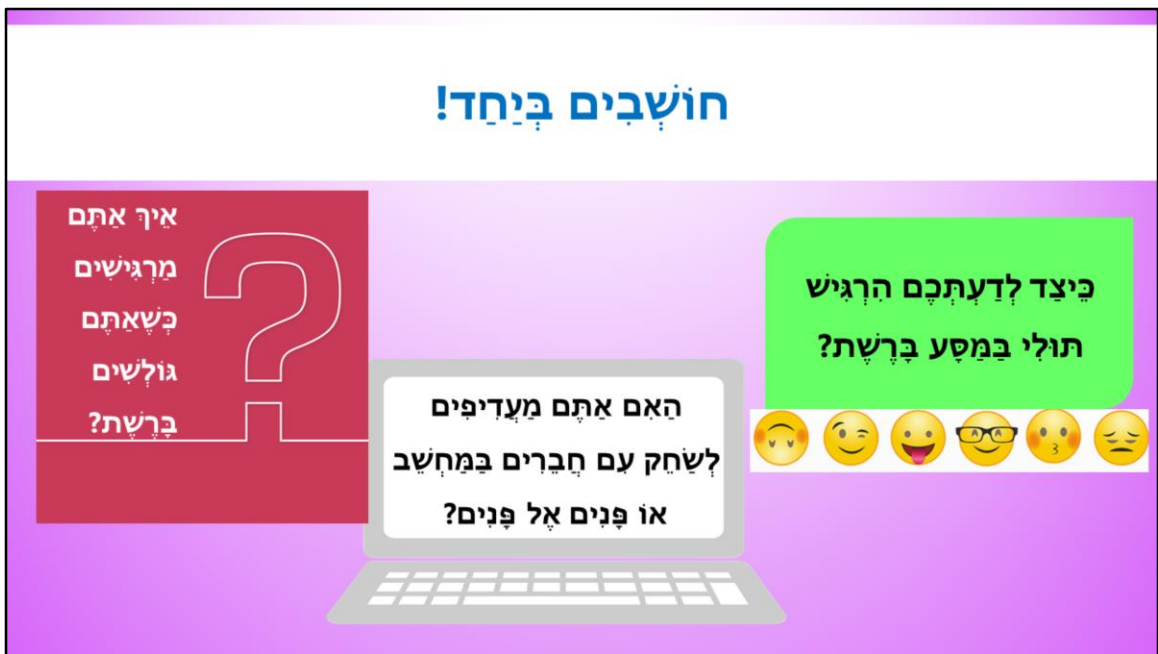

דיון כיתתי:

המורה תקיים שיח עם תלמידי הכיתה בהתאם לשאלות המנחות המופיעות בשקופית.

- ספרו במילים שלכם את הסיפור "המסע שלי ברשת – סיפורו של תולי"?
- האם המסע של תולי ברשת היה מועיל?

חושבים בִּיחד!

דיון כיתתי:

המורה תקיים שיח עם תלמידי הכיתה בהתאם לשאלות המנחות המופיעות בשקופית.

- כיצד לדעתכם הרגיש תולי במסע ברשת?
- האם אתם מעדיפים לשחק במחשב או עם חברים?
- איך אתם מרגישים כשאתם גולשים ברשת?

בסיום הדיון:

התלמידים ישתפו מה למדו מסיפורו של תולי על רשת האינטרנט והאפשרויות שהיא מזמנת עבורנו.

אז איך זה לגלש ברשת?

חשוב לשים לב ולא להיות זמן רב מול מסכים שונים.

לפעמים מענין, כיף ומצחיק לנו ברשת ולפעמים משעמם, מעליב ואפילו מפחיד...

בעזרת הרשת אפשר ללמד, לשחק, ליצר, להאזין לשירים, לשמר על קשר עם המשפחה ועם החברים.

מסרים לדיון: בסיום הדיון ולאחר שהתלמידים ישתפו מה למדו מסיפורו של תולי על רשת האינטרנט והאפשרויות שהיא מזמנת עבורנו, מומלץ לחזק את המסרים שבשקופית.

אז איך זעה לגלש ברשת?

האם כעת יש למישהו
רעיון מדוע קוראים לרשת
האינטרנט "מרשתת"?

חשוב לשתף את המבגרים
בדברים מבלבלים או לא
נעימים שאנחנו רואים
וקוראים ברשת.

כדאי להשתתף בפעילויות
נוספות בבית ומחוצה לו
(משחק קפסה, ציור, ספורט,
חוגים), ובמפגשים עם חברים
ומשפחה.

מסרים לדיון: בסיום הדיון ולאחר שהתלמידים ישתפו מה למדו מסיפורו של תולי על רשת האינטרנט והאפשרויות שהיא מזמנת עבורנו, מומלץ לחזק את המסרים שבשקופית.

צִירוּ או כְּתֹבוּ הַמֶּשֶׁךְ לַסֵּפֶר

סיום השיעור: פועלים לתרגום התנהגותי

המורה תבקש מהתלמידים לצייר או לכתוב המשך הסיפור של תולי.
התלמידים יוכלו להתייחס להמשך המסע של תולי ברשת ואף להמליץ לו באילו מקומות מעניינים ברשת בדאי לו לבקר בהמשך המסע.
בסיום הציור והכתיבה, המורה תזמין את התלמידים להציג את התוצרים.
למורה: מומלץ להכין בכיתה קיר בשם "תולי והרשת", לתלות את התוצרים ולעודד את התלמידים לשתף בנוגע לחוויות שלהם ברשת.